

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio
Perfectionis Libri Dvo**

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XXIII. Inordinationem potentiarum inferiorum auxilio gratiæ Christi
reparari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

rantia, castitatis, sobrietatis, modestia
 lique id genus, quibus decorum in homi
 nascitur in rebus agendis, ac ornamenta
 ma prælucent. Hæ ergo virtutes omnes, ve
 flumina quædam cælestia, à fonte gratiæ dem
 tur, quib. fidelis animæ paradus irrigatur.
 Etusq; germinat bonorum operum copiosus

15. *Gratia arbori comparatur. Gen 2.*
 to arbori vitæ: tum quia immortalitatem
 pertit, tum quia omnium fructuum, quibus
 minibus eduntur, radix est, ex qua cetera
 in arbore visuntur, promanant. Radix ergo
 boris est gratia: truncus, ex quo brachia
 caritas: rami, qui sæpe prodeunt ex paucis
 ci brachiis, sunt virtutum habitus, qui vel in
 telledu vel in Voluntate diuinitus infu
 sident. Ex his folia, flores, fructus, verba seu
 desideria, conatusque incipientium, facta
 que heroica prodeunt. Sic ergo potentia
 riores copia virtutum supernaturalium re
 rantur, roborantur, ac inuictæ contra tenta
 num impetus redduntur. Quæ omnia, &
 longe plura atque maiora, illi gratiæ, cuius
 officia laudesque percensuimus, ascribere
 sunt.

CAP. XXIII.

*Inordinationem potentiarum inferiorum
 xilio gratiæ Christi reparari.*

27. **S**Ed quid de inordinatione virium
 riorum, quæ rationi insidiantur, eam

rebelles præuertunt ac suplantant? quis modus
 ut in gratiam cum ratione redeant, & rectitudo
 deperdito redintegretur? Id profecto sine sin-
 gulari Dei priuilegio, quod post Christum illi-
 batur: Virgini Matri concessum est, nulli potest
 mortalium contingere in hac vita: nam Apосто-
 lus ipse, qui in tertium cœlum raptus fuerat. *Rom. 7.*
deus, ait, aliam legem in membris meis, repugnantem
legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati.
 Hæc lex aculeum habet, & pungit etiam ante-
 quam aduertas: & si minimum inhæreas, vel
 dissimules, noxam contrahis. Deinde, nemo li-
 ber est à peccato, vitareq; omnia potest, quam-
 diu nouerit illi, omnium malorum origini, le-
 gi nempe peccati, excludendæ modus non est
 relictus. Hinc Concilium Tridentinum: *Si quis*
dixerit hominem semel iustificatum amplius peccare
non posse, neque gratiam amittere: atque ideo, eum qui
labitur & peccat, numquam vere fuisse iustificatum:
aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam
venialia, vitare nisi ex speciali Dei priuilegio, quemad-
modum de B. Virgine tenet Ecclesia: anathema sit.
 Non est tamen diffidendum, singulari Dei gra-
 tia multis donatum esse, ut vel raro grauiores
 libidinis, iracundiæ, inuidiæ, opum habenda-
 rum, & similibus cupiditatem illecebras senti-
 ant, vel in vno genere aut etiam pluribus liberi
 sint: quod in viris sanctis ac perfectis docet ex-
 perientia. Vnde D. Augustinus: *Concupiscentiis*
carnis non consentire, magna laus est: quas non habe-
re, magna PERFECTIO est. Homines, ergo
 perfecti his molestiis carere possunt. Quis credat
 D. Io-

*Rom. 7.**Sess. 6. can. 23.**Concupi-
scencia fo-
mite sine
spe. tali pri-
uilegio ca-
rere nomi-
nem.**Speciali
gratia nõ-
nullos im-
munes esse
à grauiori-
bus impu-
gnationib.**Serm. 12. de
verbis A-
postoli.**Exemplis pro-
batur.*

D. Io-

1. D. Ioannem Baptistam: qui, *ciuium turmas fug-*
petuit antra deserti teneris sub annis, ne leui saltem
culare vitam fame possit, molestas rebellic-
lenfisse, & in cetera carnis, superbiz, auariz
graues item ad virtutum opera difficultates
buiffe, cum ea non sine voluptate ysurpass-
Matth. 3. *ptura ipsa renantier? Non defuerunt quoc-*
 qui, in studium PERFECTIIONIS incumben-
 tes, ab vnus pluriumue defectuum impug-
 rione post aliquot saltem conuersionis anno-
 berifuerunt, præsertim domita magno ardore
 incredibilibusque pœnitentiis passionum intem-
 tentia. Neque enim omnes propendent ad
 uaririam, ad libidinem; non omnes ad super-
 aliaue flagitia. Hæc PERFECTIO apud
 quos Patres, de quibus Cassianus, Theodo-
 tus, Palladius, *impassibilitas* vocabatur; per quam
 eo PERFECTIIONIS veniebant, vix
 nas admodum difficultates persentiscerent
 virtutum exercitio: vix vili motus in eis exci-
 bantur, aut certe raro nec admodum di-
 fi.

2. In quo genere Equitius Abbas Valeriz Pro-
Caspiratis *commen-* *uinciz, egregius Dei athleta, (de quo D. Greg-*
datio in E- *rius in Dialogis) vehementer profecit: qui cum*
quinto. *zgerime ferret se subinde nocturnis immu-*
Lib. 1. Dial *ditis contaminari, tantum ieiuniis & oration-*
ca. 4. *apud Deum effect, vt dormienti visus sit. An-*
 gelus quippiam velut fellis folliculam, aut pa-
 tius vasa seminaria, vel quid simile, in eius cor-
 pore amputate; quo sublato, omni molestia to-
 to vitæ tempore liberatus est; & (vt D. Gregori-

betur ante nobis domicilium præparasti: age quod agis. *Orat. 49.* dictis disparuerunt.

Et ipse S. Greg. in carmine ligrubri de anima sua calamit. 28. In alio quoque genere plurimum valentur alij Sancti; ut B. Fraciscus, ac eius socii, quorum studium & industria in eo maxime defuit, ut omnem habendi cupiditatem, & gloriæ ambitionisque fastum, imo & earum semina profus dearent ex animis, quæ vel in ipsorum

S. D. Francisci & sociorum paupertas & humilitas. scilicet Ordinis exordio deleta fuisse, res atque eorum vitæ decursus satis declarant: in primis (ut de B. Francisco loquar) quod aversis in primis (ut de B. Francisco loquar) quod aversis

emisso largiendæ omnibus elemosynæ postulanti negaverit, quin etiam, quidquid haberet, pauperibus largitus sit, desiderio

PERFECTI O N I S Evangelicæ consequendæ: quod

antequam coram Episcopo Assinate bonis omnibus cesserit, reiecit etiam vestibus, ut liberè

dicere posset, *Pater noster qui es in cælis*; nolueritque toto vitæ tempore vel tangere pecunias;

quæ ipse cum summo paupertatis amore servare constituit, ac ab omnibus sui Ordinis alumnis in perpetuum servari inviolabili lege sanc-

B. Bonaventura lib. 1. vita uerit. Eo in fervore spiritus (ut scribunt D. Bonaventura & D. Antoninus) cum adhuc esset in habitu sæculari vani honoris prostrata spe-

S. Franc. c. 2. set in habitu Assisij despectus, deformis, & squalidus propter

S. Antoninus p. 3. tit. 24. c. 7. ieiunia & pœnitentias incedebat: non paucis, insanum rati, luto & lapidibus impetebant, innumerisque lacebant iniuriis, patientissime interim omnia, hilari serenoque vultu, ac si sordidus mutusque fuisset, tolerantem. Observavit hæc Bernardus, vir sapiens, nobilis, & opulentus

tus, à cuius consiliis tota ciuitas pende-
 bat; nec putauit tantam patientiam, mundi-
 que contemptum, duorum annorum constantia probatam,
 diuina virtute carere posse: inuitatum ergo Fran-
 ciscum ad cœnam vt & ea nocte domi suæ quies-
 ceret. Annuenti lectum parari curauit in eo
 cubiculo, in quo lampas semper ardere solebat
 ipseque in eodem loco sibi sterni mandauit,
 vt Francisci sanctitatem exploraret: quam dissi-
 mulare volens Franciscus, cubiculum ingres-
 sus inconcinne in lectum prosiliit, dormitabun-
 do similis. Bernardus vicissim suo tempore
 decubuit; & cum nonnihil quieuisset, altum
 se dormire ac stertere simulans, Francisco libe-
 re agendi occasionem præbuit. Franciscus,
 Bernardum ratus sopitum esse, surgit è lecto,
 & facie ac manib. in cœlum protensis atq; defi-
 xis tanto ardore orare cœpit, vt ignescere pu-
 taretur; fundensque vim ingentem lachryma-
 rum, tota nocte nihil visus est aliud agere quam
 identidem in hæc verba prorumpere, *Deus meus*
Omnia: & id quidem ideo dicebat, quod Pro-
 phetico spiritu cognosceret, diuinam bonita-
 tem periclitanti mundo, studio pauperum Re-
 ligiosorum, quorum Ordinem excitabat, opi-
 tulari velle. Videbat hæc interea, audiebat, ac di-
 ligentissime obseruabat omnia Bernardus, & su-
 pra quam dici potest Spiritu diuino incensus cõ-
 stituit sæculo valedicere. Quod prima luce pa-
 tet facienti, Magnam, ait Franciscus, rem ag-
 gredieris, Bernarde: Dei super ea consilium ex-
 quirendum est: quod hac ratione fieri poterit:
 Adea-

OMNIBUS
 IN
 NOMINE
 DOMINI

Adeamus domum Episcopi: cui vicinus ha-
 tar Sacerdos probæ vitæ: hunc dicere sacrum
 rabimus: eleemosyna numerata, atque eo
 hunc finem audito, ad tertiam vsque in orati-
 one perueverabimus, petentes à Deo ut in ap-
 tione libri Missalis beneplacitum suum no-
 manifestare dignetur. Factum est. Sacerdos
 go, signo crucis se muniens, primum aper-
 missale in nomine Domini nostri IESU CHR-
 illudque occurrit supremo folio: *Si vis perfec-
 esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus
 cundum, aperto libro, occurrit: Si quis vult popu-
 venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam
 sequatur me. Tertium aperienti illud obuium
 Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque peram,
 que duas tunicas. Tum Franciscus, En, inquit, Ber-
 narde, voluntatis diuinæ certum indicium. Va-
 de, perfice quod à te exigit: ipsi summa laus
 gloria, qui Evangelicam vitam nobis ostendit
 dignatus est. Opulentus erat Bernardus, & in-
 credibiliter pecuniosus. Vendidit tamen omnia
 collectamque pecuniam cum Francisco per
 mos viduarum, orphanorum, peregrinorum
 Religiosorum deferens, comite vbique Franci-
 sco, distribuebat. Syluester quidam ciuis Afflic-
 avaritia incitatus, cum hæc dispergi videret, ac-
 cessit ad Franciscum, eique, Et tu, inquit, pro
 pidibus quibusdam, ad Ecclesias reparandas
 coemptis, nondum plene satisfacisti. Mira-
 tus hominis avaritiam Franciscus, memor
 men Euangelij, omniposcenti tribuendum esse
 suadendis, è sinu Bernardi manum implevit,
 dicens*

Matth. 19.

Matth. 14.

Luc. 9.

ECT.
 vicinus habet. Ahiit quidem Siluefter: sed vesperi sordes
 re sacrum agnoscens vehementer indoluit, propo-
 atque eo sibi Francisci sanctitate, ac feruore Bernar-
 ue in orationibus noctibus contemplatus crucem
 o vt in apertam procedentem ex ore Francisci, cuius
 suam ne extremitates à terra vsque ad cœlum, brachia
 Sacerdos mundi fines protendi videbantur, & ipse sua
 num aperit omnia pauperibus erogauit, & Francisco ad-
 ESV Chm. iunctus est: eoque PERFECTI ONIS de-
 Si vis perfectent, vt (sicut de Moyse legitur) loqueretur
 pauperibus Deo, tamquam amicus ad amicum suum
 is vult populo Et hæc quidem de D. Francisco & eius so-
 uacem suam citis.

Illud dignissimum perpetua memoria, quod
 refert Palladius de quodam Serapione, pauper-
 is & humilitatis studiosissimo, qui & à sin-
 one, qua sola veste induebatur, sindonites, &
 impassibilitate ἀπαθῶς appellatus est. Is nul-
 lam possidendi desiderium patiebatur: & vero
 nihil habebat profusus: ne sellulam quidem, nec
 quietis certum locum admittebat: ceterum in
 studi meditatione & diuinorum librorū lectio-
 ne diuitias suas collocabat: & vt omnibus om-
 nino careret, vel etiam seipso, sese paganis, iis-
 que mimis & histrionibus, viginti solidis distra-
 xit, fidelissimeque iisdem seruiuit: pedes eorum
 lauabat aliquando: præter panem & aquam su-
 mebat nihil: assidue diuinas paginas manibus
 tenebat, voluebat animo: effecitque vt domi-
 nos suos Christo adiungeret, à theatralibus a-
 uocaret, & ad vitam pudicam, honestam, piamq;

S

tra-

S. Bona-
 uent. l. i. vi
 ra S. Fran-
 cisci, c. 3.

6.
 Serapionis
 apathia.
 In hist. Lau-
 siaca, sect.
 73. in Bibli-
 oth. sacra.

OMNIBUS
 IN
 NOMINE
 DOMINI

traduceret. Qui cum liberrati illum restituerent, non
 vellent, admisit quidem, sed ea lege, ut precantibus
 seruitutis suæ, quod ideo asseruauerat, illis restituere
 deret. Urgebant illi, ut velut dominus & pater
 spiritualis præesse suæ familiæ dignaretur, quæ
 cuniæ summam iam dictam, quam illis erogabat,
 bat, pauperibus erogaret. Non ita, inquit, quæ
 pecunia est, non mea, qui nihil possideo, sed
 Dei obsequio aggregatis, alios quæro, quibus
 simile beneficium impertiam. Precantibus
 saltem euoluto anno Athenis ipsos inueni
 præstitit id quidem; sed cum neminem in
 fet Athenis qui sibi vel panem porrigeret,
 bus diebus mansit omnino ieiunus; solus
 sindone tectus, omni subsidio carebat hum
 & edendi desiderio incredibili exagitat
 to die in colliculum quendam, vbi immo
 tem, in quo Primates oppidi consilium
 re consueuerant, concessit: maruumque
 ti complosione ac concussione, strepitu
 to, magnam vim se pati contestans, clam
Athenienses viri, opitulamini. Concurrerunt
 rabundi omnes gregatim, ut sit, ad spectaculum
 quis sit, vnde, & quid velit rogant, edicat.
 ait, genere *Egyptius, professione Monachus.* Ex
 sum à vera patria mea, in trium feneratorum
 incurri: quorum duos quidem, soluendo debitum
 quo modo, ut potui, placavi; tertius adhuc me
 nec habeo vnde ei satisfaciam. Illis autem, qui
 aut vbi degeret exactor adeo molestus, re
 rentibus, opemque ex animo pollicentibus
 Cupiditas, ait, pecunia desiderium voluptatis

*Cassian. col
 lat. 5. c. 21.*

um restituerocitatis ventris, hi tres mihi à puero molesti fue-
ge, vt preterea ex quibus duos primos superesse iam videor, nec
erat, illis intra mihi molesti sunt: tertium vero ferre non possum
minus & quum enim quartum iam diem ieiunet stomachus, la-
naretur, etque virget me sauisimus fannerator, debitum exi-
n illis regeus, & nisi reddidero, mortem minatur. Quidam ei
inquit, solidum porrexit, ex quo comparato pane vnico
ffideo: circa Macedoniam venit. Illic quendam de pri-
æro, quum moribus vrbis, bonum ceteroquin virum, sed
Precantibus Manichæum cum tota familia reperit, seq; illi re-
sos inueniendit. Ibi patrem familias & domesticos om-
inem inuenies, ab execrabili secta intra duos annos ad ma-
orrigere tris Ecclesiæ sinum reuocatos, veris Christi Do-
us; sola mini filiis adiunxit.

Ad hæc Maffeius duo refert de B. Ignatio,
Societatis IESV fundatore: & in primis, quod
nocte quadam vigilantia augustissima specie ac
ubi immo beatissima luce fulgens Maria Regina Angelo-
nfilium nam, cum paruulo Iesu, non modo sese palam o-
umque in stenderit, verum etiam incredibili benignitate
reputa etiam spectandam aliquandiu præbuerit. Quo viso mi-
is, clamorifice recreatus B. Ignatius, tantum repente o-
trerunt adium fastidiumque concepit eorum quæ apud
l spectaculo cæcos mortales prima putantur, ac præsertim
edicat. quæ cum inhonesta voluptate coniuncta sunt,
chus. Ex quo vt omnes rerum illarum quamuis diuturno vsu
atorum in ac vetustate corroboratas imagines ex homi-
o debitum nis memoria confestim aspectus ille deterse-
huc me detrit.
em, quise
estus, re
ollicentia
voluptatis

7.
B. Ignatij
1. oiola con-
tinentia
eximia ar-
gumentum
Lib. 1. c. 2.

8.
Alterum est de inanis gloriæ molestia, quæ
ægritudini corporis adiuncta incredibiles ani-
mi dolores attulerat: denique, ait Maffeius,

S 2

dini-

Eius victoria contra cenodoxia seu inanis gloria titillationem. diuino praesidio detestabile hoc ingrati animi ita debellauit, euulsitque radicitus, ut postea, quae cumque salus animarum aut Dei gloria postulare non minus bona quam mala, sine ulla prorsus titillatatione, palam & ingenue expromeret.

Lib. I. c. 10.

Hos ergo Patres quis dicet tali rerum ambitionis aut auaritia spiritu pulsatos? Quod si qui reperiantur, ut multi reperimus, qui non modo superbiae fastum, auaritiae sollicitudinem, carnis mollitiem pedibus proculcent, sed etiam in omnibus Deo, superioribus, aequalibus, inferioribus se subiiciant, infima quaeque contemnant, paupertatem carius quam matrem amplectantur, carnem ieiuniis & ciliciis affligunt, & quidem maior voluptate atque ardore, quam qui in fanis amoribus oblectantur: quis in modum molestis fomitis iaculis impetitur, & non tunc ad primi parentis statum accedere censent? Certe primus parens leui tentatione edentium cum vxore lapsus est: hi ne summis quibusque deliciis capiuntur, etiam non veritatis: & si gustare cogantur, reddunt insullas & insipientes, multaque alia, quae sensibus contraria sunt, non sine summo incommodo ferri possunt, quae quærunt, comminiscuntur, ac tamquam deicias amplectuntur: pro quacumque re, vel etiam admodum leui, quae Dei voluntati vel rationi repugnet, mortes & multas & atroces potest subire parati sunt, quam animam peccato contaminant. Imo ne tyranni quidem torquentibus martyribus tot genera excogitare potuerunt tormentorum, quot PERFLECTIONIS

ECT.
 animi
 postea,
 postulare
 prorsus
 meret.
 rerum
 sulfatos
 i reperit
 aritiae
 ent, sed
 equalib
 quaque
 matrem
 ciis affl
 ardore,
 : quis
 ri, & no
 lere cen
 ne eden
 nmis qui
 cis : & i
 & infir
 raria sunt,
 rri poss
 nquam d
 re, vel et
 ti vel rati
 roces pot
 peccato co
 torquen
 e potuer
 IONIS

lofi rationes corpusculi affligendi adinuene-
 unt. Illud ex dictis conficitur: si homines, Chri-
 sti auxilio, tres illos capitales inimicos, superbiã
 uitæ, concupiscentiam oculorum, & concupi-
 scentiam carnis, ex quibus cetera vitiorum por-
 tenta promanant, ita subiugare potuerunt, ut vix
 insurgere valerent; quid censere oporteat de ce-
 teris, cum capite truncato reliqua membra ca-
 dere necesse sit.

Verum quia priuilegium illud omni fo-
 mite & impugnatione carendi B. Virgini con-
 cessam est, anne ratio aliqua esse posset modum
 illum cognoscendi & assequendi; si non omni-
 no, saltem ex parte, uti de Sanctis iam declarau-
 mus: Vnde tres modos fomitis extinguendi à
 Patribus proponi: quorum primus est, per so-
 lam extrinsecam Dei assistentiam, seu Spiritus
 sancti protectionem, manentibus tamen viri-
 bus animæ veluti habitualiter inordinatis. Hoc
 Spiritui sancto difficile non est: vnde cum nihil
 rerum natura moueri possit, nisi Deus ut pri-
 ma causa rebus intime præsens simul coopere-
 tur: si primus hic motor cooperationem suam
 subtrahere velit, quod Deo admodum facile
 est, appetitus sensitivus numquam rebellabit,
 numquam mouebitur sine rationis imperio.
 Verum hic modus tamquam imperfectior, ut-
 pote qui omnia in Deo, nihil in subiecto consti-
 tuat, præter inordinationem, iis tribuendus
 non est, qui omnino fomite caruerunt, nem-
 pe CHRISTO Domino, B. Virgini Matri, & pri-
 mis parentibus: nam & hoc modo fomes in no-

Fomitis ex-
 tinguendi
 rationes
 tres.

I.
 Per assistē-
 tiam Dei
 extrinsecā.

2.

*Per virtu-
tes infu-
as. Est Caie-
tani & a-
liorum in
3. p. D Th.
q. 27. a. 3.*

bis ligati posset, sine vlllo ornamento intrinseca
 bilior, fit per virtutes infusas in excellenti gra-
 & habitus internos, inclinantes appetitum
 periorum & inferiorem in bonum fidei &
 rationi conforme. Verbi gratia, excellenter hu-
 lis laudem omnem abhorret: castus detestatur
 impudicitiam: spiritus pauper non modo divitibus
 contemnit, sed ne tangere quidem vult, nec
 rum curis implicari: vir patiens occasiones lu-
 nendi quærit, & si non inueniat, sibi peccatum
 fligit: vir egregie sobrius à cibis etiam licitis
 stinet: interdum, mortificandi sui causa, cibis
 licationibus amara quædam atque acida, ad
 lendum saporis ac voluptatis sensum, contem-
 scet, qui gradus extremus est in virtute tem-
 rantia: vnde isti longissime absunt à vitis con-
 trariis.

Accedit quod vsu longiori etiam appetitus
 sensitiuus, in quo proprie virtutis ratio non
 uenitur, ad virtutem assuescat, & assuetudine
 cum voluptate, et am sensui repugnantia appa-
 rat & exercent: nasciturque in eo affectio quæ-
 dam, (ea vis est necessitudinis partium inferio-
 rum cum superioribus in vtramque partem) quæ
 se trahi patiat ac regi rationis ductu, vt equus
 freno, vt canis loro, & quidem cum facilitate
 delectatione. Hunc modum dixi perfectionem
 ac nobiliorem, sed æque sufficiens non est: quod
 verissimum esse reperiemus, si quæ sexta, septima,
 ma, octaua, & nona gratiæ Prærogatiua diximus
 attentius consideremus: fragilitas etenim ha-

ana maior est, quam vt etiam intensissimi vir-
 tutu habitus, & earum vsus, praeuenientes natu-
 rae motus impedire possint. Tentationum occa-
 siones, hostium multitudo, industria, experien-
 tia, impugnationum varietas, praeponderant o-
 mnibus viribus ac vigiliis nostris: ferit. n. à tergo
 concupiscentia, & imprudētem aggreditur. Co-
 gitatio, quae in imaginatione est, necessario mo-
 uet appetitum sensitium, quantumcumq; ho-
 mo repugnet: nec perfecte frenare in nostra est
 potestate. Saepe vero p̄ne prius canis hic mo-
 mordit quam ratio habitib. vt possit: qui agere
 non possunt nisi in hostem manifestum, sicut
 nec ratio, nec voluntas humana, in quibus fun-
 datur: vnde si quispiam B. Virginem in te-
 ne habituum ac virtutum aequaret, ne ille qui-
 dem ab inordinatione potentiarum inferiorum
 liber censendus esset, si diuina deesset protectio.
 Imo bona forte naturae dispositio, quoad illas
 motuum concitationes, subinde plus prodest,
 quam copiosior gratia inhærens sine auxilijs spe-
 cialis protectione: nam gratia habitualis, et si or-
 namentum quoddam sit animae eiusq; essentiae
 inhæreat, non tamen proprie agit, nisi vt se in
 potentias, per quas operationes suas exercet, in-
 fundit. At virtutes praesupponunt cognitionem
 vsusque potentiarum, in quibus consistunt:
 quae cum praeueniantur, impossibile est homi-
 nem solis illis habitibus internis sic hostibus re-
 sistere, vt non subinde dentes morsusque atque
 aculeos concupiscentiae sentiat.

Tertius ergo modus est ex utroque compo-
 situs: 3.

S 4

fitus:

OMNIBUS
 IN
 NOBIS
 HONOR

*Per utrū-
que iun-
ctum.*

fitus : nempe copia donorum internorum, adeo p
bus mēs miro modo roboretur, & à vitiiis p
sus abhorreat : quo fiet vt sponte ac delibe
animo nulla ratione vel committat, vel per
tat, quantum in se est, aliquem motum ex
cum in anima, tum in ipso corpore. Sed, vt
hoc non sufficit : requiritur protectio acc
dia Dei singularis, qua dæmonem arceat, co
neat appetitum, ne sese moueat, & si occu
ocasio illuminatione quædam mētis acco
tuno consilio intellectum instruat, efficaciat
dia suggerat ad repugnandum, vincendum
tentationem : dat enim Deus meruentibus se
ficationem, vt fugiant à facie arcus : tum volunt
roborat, vt vel hosti resistat, vel quod agend
Deus inspirat, amplectatur.

Psal 59.

*Christus
triplici de
causa à fo-
mite pecca-
ti immunis
fuit.*

His præfidiis Christus Dominus ac eius sa
tissima mater vallati, nec peccarunt, nec v
in eis motus insurgere potuit. Hoc tamen
dendum : in Christo Domino hanc immunit
rem longe excellentiori modo quam in vllis ali
fuisse, & quidem triplici de causa. Primo, ex
propriæ conceptionis : non enim per virtutem
feminalem, sed ex purissimo intemeratæ virg
nis sanguine propagatus est, ideoque peccat
originali non erat obnoxius. Deinde, ex vi be
titudinis : non enim viator tantum erat, sed et
comprehensor. Denique, ratione vnionis hy
postaticæ, quæ ne vmbra quidem peccati ad
mittebat.

*Gradus ad
debilitan-
dum fomi-
tem.*

30. Sed quis ad hæc idoneus ? Nullus sane est
tamen quatenus sperare tentareque liceat, si nō
adeo

ro certum est, nihil tam arduum esse, tam firmum
tam inueteratum, quod Christi virtus non de-
primat, generosus animus non comminuat,
constantia non labefactet.

Gutta cauat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.

Euelluntur arbores altissimæ, & meta-
rudia leuigantur, complanantur, expolitur.
tur.

5. Quinto, euellendo tetras illas fibras, sensu
quidem virtutes inducuntur, studium tam
particulate oportet adhibere, vt longo vsu, ex-
citio præsertim interno, frequentibus adhibe-
& quidem ex omni habitus latitudine elicita
virtutes augeantur, altasque illæ ipsæ in an-
radices agant, vt cum facilitate spiritualis athle-
ardua quæque exerceat, tentationes repellat,
longe procliuior sit ad bene recteque agendum
quam ante ad peccandum, cum in vitium pro-
penderet.

6. Sexto, magna ex parte nostra requiritur vigi-
lantia, & eo quidem maior, quo demissius de
bis opinari debemus, nos nimirum auxilio De-
esse & indignos & indigos: sicque excubandum
nobis est, ac si Deus victoriam, cuius testis est
vult & agonotheta, soli industrie nostræ ac labo-
ri relinquere velle videretur. Illudque ideo ob-
seruandum valde, ne motibus hisce rebellibus
occasionem causamque præbeamus: etsi enim
voluntati recte dispositæ ij repugnent, eide-
tamen adscribentur, si causam præbuerit: qui
nim causam alicuius effectus producit, cen-
setur.

tur & effectum velle producere. Exempli gratia: Cum Pericles (inquit Cicero) haberet collegam Lib. I. Officiorum, in praetura Sophoclem poetam, hique de communi officio conuenissent, & casu formosus puer prateriret, dixissetque Sophocles, O puerum pulchrum! At, inquit Pericles, praetorem, Sophocle, non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere decet. Quæro unde morus ille. Sane non aliunde ortus, quam ab aspectu inordinato. Simile esset, si quis oculos coniceret in iuenculas formosiores, elegantes adolescentulos intueretur, manus aut alias corporis partes tractaret, audiret curiosius verba minus honestatis sane, si moueatur, sibi impu- ter. Item qui vane de genealogia parentum, de opibus, de eorū potestate, de se suisque reb. multa prædicaret, si tunc sagitta inanis gloriæ volāte feriat, et si eam nolit, vult tamen in causa: qui in mensa oculos circumducit, & singulos cibos considerat, si inordinato appetitu feratur, oculis adscribat, qui sæpe animam intuentis deprædatur. Denique, qui amat periculum, in illo peribit. Nec admodum ille sibi beneuolentiam Dei conciliat, eiusque auxilium promeretur, qui, quod in se est, ad vitandum peccatum non facit, sed in causa peccatum ipsum procurat, spe nixus, sed vana, Deum auxilio futurum. Non ita, sed iurantem se Deus adiuuat, & si quis manum operi admoueat, præsto est omnibus inuocantibus se.

Abassini Æthiopes (vt scribunt ij qui in locis illis versantur) in Sacerdotibus Christianis præ ceteris suspiciunt castitatem: cum eorum Reli-

*In annis
provincia
Goans, an-
no 1009.*

O IMPERIUS
 NO PRA
 HOAS

« Religiosi, quos habent plurimos, sint impuri
 « mi. Ipse Rex, fratri suo Proregi Tigre colloque
 « eosdem Ecclesiæ Romanæ Sacerdotes Angeli
 « esse asserbat. Antistes quidam Religiosus, Ro
 « ginæ seu Imperatricis magister, cum esset apud
 « Reginam cum nostris, percunctatus est quomodo
 « terentur remedio, quæue medicina, ut sic esse
 « casti. Cum responsum esset adhiberi orationes,
 « nes, pœnitentias, & sedulam sensuum custodia
 « Illa, inquit, ratione tuto tale monile seruare
 « Placuit responsum Reginæ; nec immerito: non
 « etsi nemo continens esse possit, nisi Deus deus
 « Deus tamen continentiam nostram non seruet
 « nec nos infans concupiscentiæ motibus liberet
 « nisi & nos ipsi opportunis præsiidiis iuuare
 « nemur.

7. Septimo, etsi vires omnes conferre debeamus
 ad vincendum, tamquam si nobismetipsi
 relictis victoria de hostibus reportanda foret,
 nihilominus ita in Deum fiduciam omnem
 iicere necesse est, ac si ex nobis nihil plane
 possemus, ut & nihil sine Dei auxilio possumus.
 deo sæpe ad Deum recurrendum est: ita enim
 monet D. Bernardus: Nos ergo fratres, (obsecro) *obsecro*
 per custodiam nostram stemus, quoniam tempus
 nostra est. Nec in sterquilinio huius miseri corporis, sed
 corde ubi Christus habitat, in iudicio & consilio
 nis sit conuersatio nostra ita sane, ut non in ipsa
 habemus fiduciam, nec fragili innitamur custodia, sed
 in munitionem firmissimæ petreæ, Christus
 totis viribus innitentes, sicut scriptum est: Qui statuit
 supra petram pedes meos, & direxit gressus meos.

Psal. 39.

7.
Fiducia in
Deum.

In serm. de
diuersis ser
de verbis
Hababuc.
e. 2. Super
custodiam
meam sta
bo post me
dium.

Hæc Bernardus. Et quidem matutino tempore infinis precibus rogandus est, vt auxilio esse velit. Id etiam Angelo custodi commendandum est. Adhibenda quoque protestatio: si quis motus exurgat à concupiscentia, vana gloria, ira inuidia, & similibus, nolle omnino id à se prodire, velle detestari ex animo: & quæcumque à demone, carne, mundo obiici poterunt, abominari: largiri Deus dignetur gratiam assidue vigilandi, ipsumque inuocandi opportunis temporibus, totamque spem in ipso collocandi: non permittat à se vitiis occasionem ansamque præberi: vires denique sibi sufficiat, vt ad eius gloriam de hostibus victoriam reportet. Id matutina oratione serio feruenterque agendum erit.

Nec id modo, sed generosus pugil dabit operam vt propositi frequenter sit memor. Si rem aggredi debeat alicuius momenti, vbi præsertim alicuius lapsus esset periculum, non incipiat quin prius tabernaculum Dei in se commotantis accesserit, opem implorauerit, & eius consilium super ea re quaesierit. Si feminam conuenire oporteat, si lasciuum adolescentem, si aduersarium, si mensa adeunda, si ex loco superiori dicendum, si conferendum dislerendumque animosius, hæc & similia non adoriatur imparatus, cum Ecclesia sæpe repetat versiculum illum, *Deus in adiutorium meum intende; signo salutifero* *Psal. 69.*
pectus muniat, tum magna cum modestia incipiat, pergat alacriter, & generose conficiat, vt non tam rem suam quam Dei negotium agere videat.

8.

Protectio
diuina.
August. in
Psal. 102.

videatur. Quod si, dum agit, se pulsari
tiam interius, non curet, pergat & animo
quod cœpit solius Dei intuitu, inuidia dam-
nis laceffi us non omittat.

Requiritur postremo Dei protectio: qua
tique non deerit, si humiles fuerimus, & tam
quam paruuli optimum patrem timuerimus.
De hoc D. Augustinus in psalmum centesimum
secundum, *Secundum altitudinem cœli à terra
roborauit misericordiam suã super timentes se;*
inquit, *si aliquando potest cœlum abscondere se
tectione terræ, aliquando poterit Deus non prote-
timentes se. Attende & cœlum: vbique atque
que protegit terram: & nulla pars terræ est, que
cœlo protegatur. Peccant homines sub cœlo, facta
omnia mala sub cœlo, tamen proteguntur cœlo.
lux ad oculos, inde aer, inde spiritus, inde pluuia ad
ram propter fructus, inde omnis misericordia
Tolle auxilium cœli à terra, statim deficiet. Sic
go protectio cœli permanet super terram, sic pro-
Domini permanet super timentes eum. Times Domini
super te est protectio ipsius. Hæc Augustinus
quibus videre est, Dei protectionem deesse
posse, modo ipsi non desimus nobis, si humi-
les & timentes ad eum recurramus.*

Qua diui-
nam prote-
ctionem
augeant.

I.

Gratia &
virtutum
incremen-

Augetur vero Dei protectio cum virtutum
incremento & gratiæ: quo enim Deo carior
sumus, eo maior eius cura erga nos atque pro-
tectio. Crescit quoque cum cura diligentiaque
quam ad ea vitanda, quæ Deum offendunt
adhibemus: nihil enim mercede dignum in-
natum prætermittit, nec se patitur liberaliter
sup

ECT. superari. Denique protectionis gradus caritate-
 & animum te in Deum nostra metiri possumus: quo enim
 uidia datur Deo sumus cariores, eo maiorem de nobis o-
 ctio: qua stendit sollicitudinem, idque merito: nam quo
 mus, & ta Deum intensius diligimus, eo magis timemus
 timuerimus ne ab eius amicitia excidamus, eo diligentius
 centesimus ipsius opem imploramus, & eo ipse libentius
 eli a terra eam nobis impertit: ait enim: Ego diligentes me
 ntes se; & diligo: & qui mane vigilauerit ad me, inueniet
 dere se ap me.
 non prope
 e atque v
 e est, qua
 celo: fact
 tur celo.
 pluuia ad
 cordia e
 ciet. Sicut
 r, sic prote
 Times De
 gustinus:
 em deesse
 bis, si hui
 s.
 am virtute
 Deo caritate
 s atque p
 ligentiaque
 offendit
 gnum inde
 liberaliter
 sup

His subsidiis nonnulli sancti Patres ad ma-
 gnum sanctitatis fastigium peruenerunt, rabi-
 dos concupiscentiarum morsus ac stimulos magna
 ex parte euaserunt, & propemodum ad primi
 parentis innocentiam redierunt. In pugna tan-
 tum discrimen aliquod est, quod Adamus hoste
 intrus caruerit, verum virtute, gratiarum amplitudi-
 ne ac robore nihil ei posteri non pauci concess-
 erunt. Et hi quidem nos ad imitationem pro-
 uocant. Audet S. Paulus, & dicit: Imitatores mei
 estote, sicut & ego Christi, Curro non quasi in incer-
 tum: sic currite, ut comprehendatis. Sed hæc pauca
 pro opportunitate: spectant enim ad praxim,
 quare in librum secundum ea reiciemus.

Id ex dictis conficitur: Gratia Domini nostri
 Iesu Christi hominis vulnera morbosque sanari, po-
 tentias superiores ad diuina peragenda restaurari,
 animam hominis nobilissimis gratiarum ornamento
 illustrari, mentem ac voluntatem prestantissimis vir-
 tutum luminibus ac gratiis condecorari, muniri, ro-
 borari, denique totum hominem PERFECTIO-
 NIS studio aptum idoneumque restitui: cuius
 be-

tum.

2.

Diligentia
nostra.

3.

Caritas
protectio-
nis men-
sura.

Prouer. 8.

OMNIPOTENS
 DEUS
 PATER
 DOMINUS
 IESUS
 CHRISTUS

beneficij auctori, Deo Patri & Filio eius
Christo, & Spiritui sancto, gloria in lætæ
Amen.

C A P. XXIV.

*De quadruplici hominis vita, naturali,
ceti, gratia, & aterna.*

*Quinq; er-
rores circa
anima ori-
ginem.*

1.

*Lib. de hæ-
res. c. 6. 70.*

*Philo lib.
quem in-
scripsit,
Quod de-
terius po-
tiori insi-
dari solet.*

2.

*Lib. 1. de
principiis
cap. 7. to 1.
Conc. Brac
c. 6. to. 2.*

*Conc. Leo
epist. ad
Turbium,
c. 6.*

EX hoc cognoscimus quantum vulnus
peccatum originis acceperit homo in
lectu, quod ne sui quidem principium, nec
rum actionum originem pernoscere vno
potuerit. Et sane de animæ ortu quot erro-
emerferunt! Voluerunt nonnulli, Augustinus
auctore, animas humanas particulas esse di-
substantiæ, proinde nec creari, nec traduci
rentibus. Ignoscendum fuisset Stoicis id
nantibus, sed turpius hic error à Philone
defenditur: qui etiam Gnosticis, Manichæis
Priscillianistis lampada tradidit. Non mi-
turpiter hallucinatus est Plato, quem diuini
nominarunt, qui humanas animas à Deo
dem creatas fuisse, & ex nihilo, sed omnes
mul cum Angelis: deinde fastidio quodam
ctas bonorum illorum spiritualium, quibus
cælo fruebantur, amare cœpisse res terrenas,
que à Deo idcirco in corpora tamquam in
ceres compingi. Origenes (quod mirere) lapsus
est in hunc errorem: eumque damnauit Con-
cilium Bracarense primum, & D. Leo sanctiq;
tres reprehenderunt. Censuerunt nonnulli